

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА И ЕНЕРГЕТИКАТА

Доклад за 2006 г. на Република България
пред Европейската Комисия за прилагането на
Директива 2003/30/ЕС на Европейския Парламент
и Съвета от 8 май 2003 г.

Юни 2007, София

СЪДЪРЖАНИЕ:

I.	Политика за насърчаване потреблението на биогорива.....	3
II.	Суровини за производство на биогорива	5
III.	Потенциал на България за производство на енергийни култури.....	6
IV.	Национални цели за потреблението на биогорива.....	6
V.	Заключение.....	8

Съгласно чл. 4, ал. 1 от Директива 2003/30/ЕС на Европейския Парламент и Съвета от 8 май 2003 г. за насърчаване използването на биогорива и други възобновяеми горива в сектор Транспорт всяка страна-членка е задължена да докладва ежегодно пред Европейската Комисия за предприетите мерки за насърчаване потреблението на биогорива за транспортни цели и създадените в страната пазарни условия.

I. Политика за насърчаване потреблението на биогорива

Закон за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата (ЗВАЕИБ), обнародван в Държавен вестник бр. 49 от 19.06.2007 г.

В съответствие с европейското законодателство и в изпълнение на поетите в преговорния процес ангажменти и препоръки на Европейската комисия беше разработен Закон за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата.

Основните цели на закона са свързани с диверсификация на енергийните доставки, насърчаване развитието и използването на технологии за производство и потребление на енергия, произведена от възобновяеми и алтернативни енергийни източници, насърчаване развитието и използването на технологии за производство и потребление на биогорива и други възобновяеми горива в транспорта и повишаване капацитета на малките и средните предприятия, производителите на енергия от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) и алтернативни енергийни източници (АЕИ) и производителите на биогорива и други възобновяеми горива.

С този закон и с предвидените актове за ефективното му прилагане се постига пълна хармонизация на Директива 2003/30/ЕС за насърчаване използването на биогоривата или други възобновяеми източници в транспорта.

В закона е предвидено разработването на национални индикативни цели за насърчаване потреблението на биогорива и други възобновяеми горива в транспорта, които се определят като минимален дял от крайното годишно потребление на автомобилни бензини и дизелово гориво. Националните индикативни цели се разработват съвместно от министъра на икономиката и енергетиката и министъра на транспорта и се приемат от Министерския съвет.

Съгласно разпоредбите на ЗВАЕИБ производителите и вносителите на течни горива за нуждите на транспорта са длъжни да предлагат на пазара горива от нефтен произход, смесени с биогорива в процентно съотношение, , определено с Наредба за изискванията за качеството на течните горива, условията, реда и начина за техния контрол¹, приета за ефективното прилагане на Закона за чистотата на атмосферния въздух и определяща техническите и качествените изисквания към течните горива, нормите за съдържание на олово, сяра и други вредни вещества (замърсители) в тях.

Предвидено е биогоривата да се употребяват в транспортния сектор в чист вид или под формата на смеси, като съставна част на течните горива от нефтен произход за двигатели с вътрешно горене. Също така е предвидено задължителното смесване на биогоривата с течни горива от нефтен произход да се осъществява само в данъчни складове, лицензирани по реда на Закона за акцизите и данъчните складове.

Закон за акцизите и данъчните складове

Законът за акцизите и данъчните складове урежда облагането с акциз, както и контрола върху производството, употребата, складирането, движението и обезпечаването на стоките, подлежащи на облагане с акциз.

¹ Приета с ПМС № 156 от 15.07.2003 г., обн., ДВ, бр. 66 от 25.07.2003 г., в сила от 1.10.2003 г., изм. и доп., бр. 69 от 23.08.2005 г., в сила от 23.08.2005 г., изм., бр. 78 от 30.09.2005 г., в сила от 1.10.2005 г., бр. 40 от 16.05.2006 г., в сила от 5.05.2006 г.

В Закона е регламентирана акцизна ставка за моторните горива за биодизела и биоетанола в размер на 0 лева на 1000 литра, което ще позволи по-мощно използване на биогоривата.

II. Суровини за производство на биогорива

Енергийните култури, използвани като суровина за *биоетанол* са захарното цвекло, пшеницата и царевицата.

- **Захарно цвекло** – Засетите площи през 2006 г. са 1 356 ха, а производството му в България е незначително – 26 788 т, въпреки че климатичните условия са благоприятни. Тази ситуация не позволява да се предвиди използването му в близкото бъдеще като суровина за биоетанол, освен ако не се приложат специални мерки за стимулиране на производството му. Средният добив на захарно цвекло в България е 19,76 т/ха, което отговаря на 1,73 т/ха алкохол.

- **Пшеницата** е най-големия по обем на производството селскостопански продукт – 3 301 882 т от 979 924 ха засети площи през 2006 г. Средният добив на пшеница в България е 3,40 т/ха, което отговаря на 0,97 т/ха алкохол.

- **Царевицата** се произвежда на поливни площи, тъй като е влаголюбива и топлолюбива култура. През 2006 г. добива е 1 587 805 т от 358 594 ха. Средният добив на царевица в България е 4,53 т/ха, което отговаря на 1,43 т/ха алкохол.

Енергийните култури, използвани като суровина за *биодизел* са рапицата и слънчогледа:

- През 2006 г. производството на **рапица** в страната възлиза на 28 463 т от 16 546 ха. Средния добив е 1,8 т/ха, което отговаря на 0,63 т/ха олио.

- Ролята на **слънчогледа** в българското земеделие е много важна. През 2006 г. в България се засети 755 222 ха с маслодаен слънчоглед с добив

1 156 555 т. По този начин слънчогледът се явява втората по значение земеделска култура след пшеницата. Средният добив на слънчоглед в България е 1,60 т/ха, което отговаря на 0,64 т/ха олио.

III. Потенциал на България за производство на енергийни култури

България притежава отлични природни условия за развитие на селскостопанския и горския сектор. Обработваемите земи през 2006 г. представляват около 3,09 млн. ха или 59,5 % от използваните земеделски площи в страната. Благоприятният климат за производство на различни култури и наличието на селскостопански земи, както и на традиции допринасят за добре развито растениевъдство и животновъдство.

Използваната земеделска площ през 2006 г. е 5,190 млн. ха или 46,8% от територията на страната. През 2006 г. угари са наблюдавани върху 436 хил. ха или 14,1% от обработваемата земя.

IV. Национални цели за потреблението на биогорива

Национална дългосрочна програма за потреблението на биогорива в транспортния сектор 2007-2020 г.

В съответствие с разпоредбите на ЗВАЕИБ в процес на разработване е Национална дългосрочна програма за потреблението на биогорива в транспортния сектор за периода 2007-2020 г. (НДППБТС) Програмата се базира на извършените анализи и проучвания в рамките на Twining Contract BG-04-IB-EN-01 “Transposition and implementation of the environmental acquis on fuel quality control at national level”.

При определянето на националните индикативни цели за потребление на биогорива в страната са взети предвид индикативните цели, заложи в Директива 2003/30/ЕС и приетите от Европейския съвет (8-9 март 2007 г.)

нови цели за увеличаване на дела на ВЕИ, в частност на биогоривата. Определените в тези документи цели за биогоривата са:

- индикативна цел от 5,75 % за 2010 г. и;
- задължителна минимална цел от 10 % за всички държави-членки за дела на биогоривата в общото потребление на петрол и дизелово гориво за транспорта в ЕС до 2020 г., който да бъде постигнат по икономически ефективен начин.

При отчитане на горепосочените цели в следващата таблица е представена прогноза за потреблението на конвенционални горива и биогорива от 2008 до 2020 г.

Прогноза за потреблението на минерални горива и биогорива

	Дименсия	2005	2008	2009	2010	2015	2020
Конвенционални горива:	хил. т	1 952,0	2 193,1	2 264,7	2 317,3	2 731,9	3 146,0
Бензини	хил. т	572,0	485,3	456,0	426,0	417,1	370,5
Дизелови горива	хил. т	1 380,0	1 707,8	1 808,7	1 891,3	2 314,8	2 775,5
Биогорива:	хил. т	0,0	43,9	79,3	133,2	218,6	314,5
биоетанол	хил. т	0,0	9,7	16,0	24,5	33,4	37,0
биодизел	хил. т	0,0	34,2	63,3	108,7	185,2	277,5
Всичко горива	хил. т	1 952,0	2 237,0	2 344,0	2 450,5	2 950,5	3 460,5
Национална цел	%	0,0	2,0	3,5	5,75	8,0	10,0

При определянето на количеството конвенционални горива е отчетена очерталата се през последните години тенденция на намаляване на използваните бензини, за сметка на увеличеното потребление на дизелови горива. За периода 2005-2020г. средногодишното намаление в потреблението

на бензините е 2,2 %, като в същото време потреблението на дизеловите горива нараства с 5,6 % годишно.

За постигане на определените национални индикативни цели е необходимо да бъдат привлечени и ангажирани не само дистрибуторите на течни горива, но и обществения транспорт, и предприятията с големи автопаркове (наземен транспорт на летища, пристанища и др.), в които ще бъде възможно използването на биогорива в чист вид или под формата на смеси с по-високо съдържание на биогориво.

Предстои извършване на съгласувателна процедура на Националната дългосрочна програма за потреблението на биогорива в транспортния сектор 2007-2020 г. и последващото ѝ приемане от Министерски съвет на Р България.

За 2005г. общия енергиен баланс на страната не отчита потреблението на биогорива. През 2006 г. са потребени 9 562 т биодизел. В процес на изграждане са инсталации с капацитет на производство съответно:

- Биодизел – 415 хил. т към 2010 г.;
- Биоетанол – 95 хил. т към 2010 г.

При успешно реализиране на тези проекти Република България ще бъде в състояние да изпълни индикативната си цел за 2010 г. Към настоящия момент тези проекти са все още инвестиционни намерения и не могат да послужат за определянето на по-високи национални цели.

V. Заключение

През 2006 г. българското правителство инициира различни законодателни инициативи за успешното прилагане на изискванията на Директива 2003/30/ЕС за насърчаване използването на биогоривата или други възобновяеми източници в транспорта. Прилагането на национално ниво на нормативните изисквания за насърчаване на потреблението на

биогорива ще доведе до по-широкото използване на биомасата, което ще осигури устойчиво развитие на селското стопанство и лесовъдството.